HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

16 septembrie 2013 *

„Concurență — Înțelegeri — Piețele belgiană, germană, franceză, italiană, olandeză și austriacă ale produselor și accesoriilor pentru baie — Decizie de constatare a unei încălcări a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE — Coordonarea unor creșteri de prețuri și schimbul de informații comerciale sensibile — Dreptul la apărare — Comunicarea din 2002 privind cooperarea — Excepție de nelegalitate — Noțiunea de înțelegere — Calcularea cuantumului amenzii — Orientările din 2006 privind calcularea cuantumului amenzilor — Gravitate — Coeficientul cuantumului adițional”

În cauza T-376/10,

Mamoli Robinetteria SpA, cu sediul în Milano (Italia), reprezentată de F. Capelli și de M. Valcada, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de F. Castillo de la Torre, de A. Antoniadis și de L. Malferrari, în calitate de agenți, asistați inițial de F. Ruggeri Laderchi și de A. De Matteis, iar ulterior de F. Ruggeri Laderchi, avocați,

pârâtă,

având ca obiect o cerere prin care se solicită, cu titlu principal, anularea Deciziei C(2010) 4185 final a Comisiei din 23 iunie 2010 privind o procedură în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39092 – Produse și accesorii pentru baie), în măsura în care o privește pe reclamantă, și, cu titlu subsidiar, desființarea sau reducerea amenzii care i-a fost aplicată,

TRIBUNALUL (Camera a patra),

compus din doamnele I. Pelikánová, președinte, K. Jürimäe (raportor) și domnul M. van der Woude, judecători,

grefier: domnul J. Palacio González, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 septembrie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: italiana.

Hotărâre [1]

[omissis]

Procedura și concluziile părților

22 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 7 septembrie 2010, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

23 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a patra) a decis deschiderea procedurii orale și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, a adresat părților întrebări scrise. Părțile au răspuns la aceste întrebări în termenul stabilit.

24 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 11 septembrie 2012.

25 Reclamanta solicită Tribunalului:

— cu titlu principal, anularea deciziei atacate în măsura în care o privește;

— cu titlu subsidiar, desființarea amenzii care i-a fost impusă ori reducerea acesteia la un cuantum echivalent cu 0,3 % din cifra sa de afaceri sau, în orice caz, la un cuantum pe care Tribunalul îl va considera oportun;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

26 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii ca fiind în parte inadmisibilă și, în orice ipoteză, ca fiind nefondată;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

[omissis]

Cu privire la concluziile prezentate cu titlu principal, prin care se solicită anularea în parte a deciziei atacate

[omissis]

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe nelegalitatea Comunicării din 2002 privind cooperarea

45 Reclamanta arată că decizia atacată se întemeiază integral pe informațiile obținute pe baza cererii depuse de Masco în temeiul Comunicării din 2002 privind cooperarea. Or, această comunicare ar fi nelegală, întrucât niciun temei juridic din Tratatul CE sau din Regulamentul nr. 1/2003 nu ar autoriza Comisia să acorde, pe baza unui act atipic, o imunitate totală sau parțială la amenzi unei întreprinderi care a participat la o încălcare pentru care au fost sancționate alte întreprinderi ca urmare a denunțului

1 — Sunt redate numai punctele din prezenta hotărâre a căror publicare este considerată utilă de către Tribunal.

său. În plus, obținerea unei asemenea imunități în urma denunțării comportamentului altor întreprinderi ar constitui o încălcare a principiului egalității de tratament. Pe de altă parte, în opinia reclamantei, întrucât, după exemplul statelor membre ale Uniunii, numai legiuitorul Uniunii este în măsură să decidă cu privire la adoptarea unui program destinat să recompenseze cooperarea întreprinderilor, prin adoptarea Comunicării din 2002 privind cooperarea, Comisia a încălcat principiul separației puterilor, precum și principiile transparenței și bunei administrări prevăzute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (JO 2010, C 83, p. 389).

46 Comisia se opune acestui motiv.

47 Cu titlu introductiv, trebuie să se constate că, deși reclamanta nu invocă formal, în sensul articolului 277 TFUE, o excepție de nelegalitate a Comunicării din 2002 privind cooperarea, nu este mai puțin adevărat că esența însăși a motivului pe care îl formulează vizează anularea deciziei atacate deoarece aceasta s-ar întemeia pe comunicarea respectivă, care ar fi nelegală. În aceste condiții, într-o primă etapă, este necesară examinarea admisibilității excepției de nelegalitate, invocată de reclamantă, și, în ipoteza în care aceasta ar fi admisibilă, în a doua etapă, examinarea temeiniciei sale.

– Cu privire la admisibilitatea excepției de nelegalitate

48 Mai întâi, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 277 TFUE reprezintă expresia unui principiu general care garantează oricărei părți dreptul de a contesta, în vederea obținerii anulării unei decizii al cărei destinatar este sau care o privește în mod direct și individual, validitatea actelor instituționale anterioare care, chiar dacă nu au forma unui regulament, constituie temeiul juridic al deciziei în litigiu, dacă această parte nu ar dispune de dreptul de a introduce, în temeiul articolului 263 TFUE, o acțiune directă împotriva actelor respective, ale căror consecințe le suportă astfel fără să fi fost în măsură să solicite anularea (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 6 martie 1979, Simmenthal/Comisia, 92/78, Rec., p. 777, punctele 39 și 40, și Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, LR AF 1998/Comisia, T-23/99, Rec., p. II-1705, punctul 272).

49 Întrucât scopul articolului 277 TFUE este de a permite unei părți să conteste aplicabilitatea unui anumit act cu caracter general numai dacă acest lucru este util unei acțiuni oarecare, actul general a cărui nelegalitate este invocată trebuie să fie aplicabil, direct sau indirect, în cauza ce face obiectul acțiunii și trebuie să existe o legătură juridică directă între decizia individuală atacată și actul general în discuție (Hotărârea Curții din 13 iulie 1966, Italia/Consiliul și Comisia, 32/65, Rec., p. 563, 594, Hotărârea Tribunalului din 26 octombrie 1993, Reinarz/Comisia, T-6/92 și T-52/92, Rec., p. II-1047, punctul 57, și Hotărârea Tribunalului din 29 noiembrie 2005, Heubach/Comisia, T-64/02, Rec., p. II-5137, punctul 35).

50 În continuare, în ceea ce privește Comunicarea din 2002 privind cooperarea, *primo*, trebuie arătat că, în cuprinsul acesteia, Comisia prevede, pe de o parte, în mod general și abstract, condițiile pe care întreprinderile trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de o reducere totală sau parțială a amenzilor în materia încălcărilor articolului 101 TFUE (punctele 8-27 din comunicarea menționată) și, pe de altă parte, că această comunicare creează întreprinderilor așteptări legitime (a se vedea punctul 29 din această comunicare).

51 *Secundo*, deși este, desigur, adevărat că Comisia nu a adoptat decizia atacată în temeiul Comunicării din 2002 privind cooperarea, întrucât decizia se întemeiază pe articolul 7 din Regulamentul nr. 1/2003, nu este mai puțin adevărat că, pe de o parte, pe baza cererii formulate de Masco în cadrul Comunicării din 2002 privind cooperarea [considerentul (128) al deciziei atacate], Comisia a primit informații de natură să îi permită să efectueze inspecții și că, pe de altă parte, din conținutul cererilor de reducere a cuantumului amenzii formulate de alte întreprinderi, precum Grohe și Ideal Standard, Comisia a putut, cel puțin în parte, să strângă informații și dovezi care au determinat-o să adopte decizia atacată.

52 În consecință, în speță există o legătură juridică directă între decizia atacată și actul general constituit de Comunicarea din 2002 privind cooperarea. Întrucât reclamanta nu a fost în măsură să solicite anularea Comunicării din 2002 privind cooperarea, în calitate de act general, aceasta poate face obiectul unei excepții de nelegalitate.

53 Rezultă că excepția de nelegalitate a Comunicării din 2002 privind cooperarea, invocată de reclamantă, este admisibilă.

– Cu privire la fond

54 Trebuie amintit că, potrivit articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3), devenit articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, „Comisia poate aplica, prin decizie, amenzi întreprinderilor […] atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea […] încalcă articol[ele 101 TFUE] și [102 TFUE]” [traducere neoficială].

55 Potrivit jurisprudenței, articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 nu enumeră în mod limitativ criteriile de care Comisia poate ține seama pentru a stabili cuantumul amenzii. Pentru acest motiv, comportamentul întreprinderii în cursul procedurii administrative poate face parte dintre elementele de care trebuie să se țină seama cu ocazia acestei stabiliri (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, Finnboard/Comisia, C-298/98 P, Rec., p. I-10157, punctul 56 și jurisprudența citată). În această privință, trebuie subliniat că reducerea totală sau parțială a amenzilor, propusă întreprinderilor în cadrul Comunicării din 2002 privind cooperarea, urmărește să faciliteze descoperirea și sancționarea de către Comisie a întreprinderilor care participă la înțelegeri secrete. În aceste împrejurări, pentru motive de transparență și de egalitate de tratament, în conformitate cu articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, Comisia putea defini condițiile în care toate întreprinderile care cooperează cu aceasta puteau beneficia de o reducere totală sau parțială a amenzilor.

56 În lumina constatării de mai sus, mai întâi, trebuie respins ca neîntemeiat argumentul reclamantei potrivit căruia, în esență, Comisia nu dispunea de niciun temei juridic pentru a adopta Comunicarea din 2002 privind cooperarea.

57 În continuare, în măsura în care reclamanta susține deopotrivă că Comunicarea din 2002 privind cooperarea încalcă principiul separației puterilor, un asemenea argument trebuie respins ca neîntemeiat. Astfel, după cum s-a constatat la punctul 55 de mai sus, în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, Comisia avea prerogativa de a adopta o comunicare care să prevadă condițiile care pot fi luate în considerare pentru stabilirea cuantumului amenzii pe care are dreptul să o impună. În această privință, trebuie respins ca inoperant argumentul reclamantei potrivit căruia, în numeroase state membre ale Uniunii, programele în vigoare având aceeași natură au fost adoptate de legiuitor. Astfel, chiar dacă s-ar regăsi o asemenea situație, aceasta nu ar influența constatarea că articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 constituie un temei juridic valabil care autoriza Comisia să adopte Comunicarea din 2002 privind cooperarea.

58 Mai mult, argumentele reclamantei potrivit cărora Comunicarea din 2002 privind cooperarea încalcă principiile transparenței și bunei administrări trebuie respinse ca neîntemeiate. Astfel, pe de o parte, în măsura în care Comunicarea din 2002 privind cooperarea este un act publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* care stabilește condițiile în care Comisia se angajează să acorde întreprinderilor o reducere totală sau parțială a amenzilor, aceasta nu încalcă, ci, dimpotrivă, contribuie la transparența practicii decizionale a Comisiei în materie. Pe de altă parte, întrucât aceasta stabilește un cadru care

permite să recompenseze, pentru cooperarea lor la investigația Comisiei, întreprinderile care sunt sau au fost părți la înțelegeri secrete care au afectat Uniunea, comunicarea respectivă nu este, prin urmare, doar conformă principiului bunei administrări, ci îl ilustrează.

59 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul reclamantei, astfel cum a fost precizat în cuprinsul observațiilor sale scrise în răspuns la măsurile de organizare a procedurii și în răspunsurile sale orale la întrebările adresate de Tribunal în ședință, potrivit căruia Comunicarea din 2002 privind cooperarea încalcă principiul egalității de tratament, întrucât creează un avantaj întreprinderilor mari, acesta trebuie respins ca neîntemeiat. Astfel, este suficient să se constate că posibilitatea de a beneficia de avantajele prevăzute de această comunicare în schimbul obligațiilor pe care le impune este deschisă oricărei întreprinderi care dorește să coopereze cu Comisia, fără nicio discriminare întemeiată pe dimensiunea întreprinderilor care doresc să participe la cooperare. În această privință, reclamanta nu dovedește în niciun mod că întreprinderile care se află în aceeași situație ar fi tratate în mod inegal sau, dimpotrivă, că întreprinderile care se află în situații diferite ar fi tratate greșit în mod identic.

60 Prin urmare, al doilea motiv trebuie respins în parte ca neîntemeiat și în parte ca inoperant.

[omissis]

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Mamoli Robinetteria SpA suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 16 septembrie 2013.

Semnături